

H 3078

5878.

1875

Keiserliku Amodliku
Rm-kogu kink. 1916.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

38453

Õesti = rahwa

K a l e n d e r

ehf

L ä h t = ramat

1875

aasta peale, pärrast

Jesuse Kristuse

fündimist.

Sel aastal on 365 päewa.

Pernus,

trükitud ja müa W. Bormi jures.

Märkide selletamine.

noor ku.

esimene werand.

täis ku.

viimne werand.

P. Pühha. — p. päew ja pärrast. — h. hommiko. — l. lõuna. — ö. õhto ja õse. — e. enne.

Aasta aead.

Kewmade hakkab 9. Märtsil hommiko kello 2.

Sui hakkab 9. Junil õhto kello 11.

Süggise hakkab 11. Septembril lõuna kello 1.

Talwe hakkab 10. Detsembril hommiko kello 7.

Jõulo ja Wastla päewa wahhet on 8 nädalat 6 päewa.

Päewa- ja ku-warjutamised.

Tännawode warjutatse päifest kaks korda, tellest kummagi meie jures nähtaw polle. Ku-warjutamist se aasta ei olle.

Sensuri polest lubbatud.

Rigas, 9. Septembril 1874.

Mõnne sünduse mälestus ja arw.

	Aastab
Mailma lomiseft	5824
Jssanda Jesuse Kristuse sündimiseft	1875
Tarto-liinna allustamiseft	845
Mil ristiusft Lihwlandi-male tulli	684
Tallinna-liinna allustamiseft	656
Berno-liinna allustamiseft	620
Püssirohho leidmiseft	533
Ramato trükitunsti leidmiseft	435
Lutteruse õige usso üleswõtmiseft	358
Wannast tatkoaiast	218
Toomba põllemiseft	191
Sureft näljast Lihwlandi- ja Gestimaal	180
Peterburri-liinna allustamiseft	172
Teiseft tatkoaiast	165
Mil meie ma Wennerigi wallitsuse alla sai	165
Tarto jure koli eht akademi asutamiseft	73
Mil usi rõugid hakkati pannema	72
Kui Brantsus Musko tulli ja tedda Wennerigist wäl- jaeti	63
Gesti-ma tallorahwa priits lastmiseft	58
Meie Keisri herra Aletsandre sündimiseft	57
Lihwlandi-ma tallorahwa priits lastmiseft	56
Ue tirriko-seaduse järrel Jummalatenistus	41
Krimmi sõa hakkatuseft	21
Meie armolinne Keiser Aletsander wallitsemas	21
Mil wimane suur hinge-kirjotus olli	17
Wenne-ma rahwa priits lastmiseft	14
Mil ülleülbne wäetenistus hakkas	2

Kristuse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

1 Kesknädd.	Neäri-pääw.	Uita Summal!
2 Neljap.	Abel	☉ 10, 59' ö.
3 Rede	Set	Selge
4 Laup.	Enof	ja külm.

Josepi pöggemmisest. Matt. 2, 13.

5 Pühhap.	P. p. Neäri p.	Külm
6 Esmasp.	3 Kunn. Pühh.	annab
7 Teisip.	Rein	taggasi.
8 Kesknädd.	Erart	☾ 7, 17' ö.
9 Neljap.	Kaspar	Sulla
10 Rede	Paawli päew	ilm.
11 Laup.	Hugo	

Jesüs 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.

12 Pühhap.	1. P. p. 3 K. P.	Pilwes.
13 Esmasp.	Atso	Kärre
14 Teisip.	Pällo	külm.
15 Kesknädd.	Weliks	
16 Neljap.	Madli	Selge

17 Rede	Tönnise päew	☾ 2, 10 p. l.
18 Laup.	Saak	ja külm.

Pulmad Rana liinas. Joann. 2, 1.

19 Pühhap.	2. P. p. 3 K. P.	Külm
20 Esmasp.	Wab. Sebast.	ja
21 Teisip.	Redo	tuisfab.
22 Kesknädd.	Wintsend	Pehme
23 Neljap.	Lala	
24 Rede	Timoteus	
25 Laup.	Paawli ümb.	☾ 9, 31' h.

Pealikust Kapernaumas. Matt. 8, 1.

26 Pühhap.	3. P. p. 3 K. P.	ilm.
27 Esmasp.	Netta	Külm
28 Teisip.	Karel	lähhab
29 Kesknädd.	Samuel	kangemaks.
30 Neljap.	Ludolw	
31 Rede	Ann	Lund.

1sel tõuseb päike t. 8, 50 min.; lähhab loja t. 3, 29 min.
 11mal " " " 8, 33 " " " 3, 52 "
 21sel " " " 8, 12 " " " 4, 17 "

1 Laup. | Pirit | ☉ 6,57' h.

Jesus laemas. Matt. 8, 23.

2 Pühhap.	4. P. p. 3 R. P.	Rüünla p.
3 Esmasp.	Hanna	Annab
4 Teisip.	Mai	rohkeste
5 Kesknädd.	Agata	lund.
6 Neljap.	Lora	Selge
7 Rede	Rikart	ja kül.
8 Laup.	Salomon	☾ 9,38' h.

Tõteggiaist winamäel. Matt. 20, 1.

9 Pühhap.	9. P. e. Rr. ii. P.	Külm
10 Esmasp.	Edo	annab
11 Teisip.	Rosa	taggasi.
12 Kesknädd.	Karolina	Wihma.
13 Neljap.	Pegnina	Niiske
14 Rede	Walentin	ilm.
15 Laup.	Lina	

Seme langeb mitmesugguse ma peale. Lut. 8, 4.

16 Pühhap.	8. P. e. Rr. ii. P.	☾ 11,38' h.
17 Esmasp.	Konstantin	
18 Teisip.	Anton	Selge.
19 Kesknädd.	Susanna	Parraß
	Keiserliko Majestäti aujärje samise päew.	
20 Neljap.	Alon	kül.
21 Rede	Nora	
22 Laup.	Peetre päew	Pilmes.

Kristuse tannatamisest. Lut. 18, 31.

23 Pühhap.	7. P. e. Rr. ii. P.	☾ 9,57' ö.
24 Esmasp.	Maddise päew	Pehme
25 Teisip.	Wastla päew	
26 Kesknädd.	Luhka päew	ilm.
	Keiserliko kõrguse Suurwürsti aujärje pärria	
	Aleksander Aleksandrowitshi sündimise päew.	
27 Neljap.	Leander	Lund.
28 Rede	Juustus	

Isel tõuseb päite t. 7, 45 min.; lähhab loja t. 4, 44 min.

11mal	"	"	"	7, 17	"	"	"	5, 11	"
21jel	"	"	"	6, 52	"	"	"	5, 33	"

1 Laup.	Udo	Wihma
Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1.		
2 Pühhap.	1. P. paastus	☉ 2,42' p. l.
3 Esmasp.	Kadde	ja lund.
4 Teisip.	Adrian	Selge.
5 Kesknädd.	Palwe päew	
6 Neljap.	Kotwrid	Wihma.
7 Rede	Perpetua	
8 Laup.	Simmo	Pilweš.
Kananee-ma naefest. Matt. 15, 21.		
9 Pühhap.	2. P. paastus.	Pöri päew.
10 Esmasp.	Mif	☉ 1,29' h.
11 Teisip.	Kaupo	Heitlik
12 Kesknädd.	Kregor	ilm.
13 Neljap.	Ernst	Wihma.
14 Rede	Matilde	
15 Laup.	Laguš	Päewa

Kristus aiab kurja waimo wälja. Lut. 11, 14.

16 Pühhap.	3. P. paastus	foe.
------------	---------------	------

17 Esmasp.	Druto	Miske.
18 Teisip.	Anno	☾ 6,2' h.
19 Kesknädd.	Josep	Peab
20 Neljap.	Mila	öö=
21 Rede	Pent	
22 Laup.	Kawael	külma.

Kristus jõuab 5000 meest. Joann. 6, 1.		
23 Pühhap.	4. P. paastus	Pilweš
24 Esmasp.	Koort	
25 Teisip.	Paasto M. p.	☉ 8,13, h.
26 Kesknädd.	Manuel	ja foe.
27 Neljap.	Kustaw	Annab
28 Rede	Kido	
29 Laup.	Wane	rohkeste

Jesust wiisatakse kirowidega. Joann. 8, 46.		
30 Pühhap.	5. P. paastus	wihma.
31 Esmasp.	Setel	☉ 11,10' ö.
Ijel tõuseb päike t. 6, 25 min.; lähneb loja t. 5, 55 min.		
11mal	" " " 5, 54	" " " 6, 20
21jel	" " " 5, 26	" " " 6, 43

1 Teisip.	Karjalaskm. p.	Willo
2 Kesknädd.	Engel	pöhja
3 Neljap.	Berdinand	tuul.
4 Rede	Ambrosius	
5 Laup.	Matxim	Selge.

Kristuse sisjesöitmisest. Matt. 21, 1.

6 Pühhap.	6. P. paast.	Peab
7 Esmasp.	Aron	
8 Teisip.	Maalken	☉ 6, 7' ö.
9 Kesknädd.	Laus	öö külma.
10 Neljap.	Suur. Neljap.	Willo.
11 Rede	Suur Rede	
12 Laup.	Julius	Dormine.

Kristuse ülestouzmisest. Mark. 16, 1.

13 Pühhap.	1. Ülest. P.	Ööd.
14 Esmasp.	2. Ülest. P.	Künni p.
15 Teisip.	Lemet	külmad.
16 Kesknädd.	Karin	☾ 8, 54' ö.

17 Neljap.	Rudolw	Annab
Sure Majestäti	Reisre Aleksander II.	sünd. päew.
18 Rede	Waler	wihma.
19 Laup.	Maia	

Kinnipandud ukst. Joann. 20, 19.

20 Pühhap.	1. P. p. üll. P.	Willud
21 Esmasp.	Siim	ööd.
22 Teisip.	Kajus	
23 Kesknädd.	Jürri päew	☉ 4, 40' ö.
24 Neljap.	Albert	Wihmased
25 Rede	Markuse p.	päewad.
26 Laup.	Toots	Selge.

Heast tarjatsfest. Joann. 10, 11.

27 Pühhap.	2. P. p. üll. P.	Willo
28 Esmasp.	Wabo	tuul.
29 Teisip.	Raimund	
30 Kesknädd.	Erast	☾ 9, 13' h.

Isel tõuseb päike t. 4, 54 min.; lähhab loja t. 7, 9 min.

11mal	"	"	4, 25	"	"	"	7, 33	"
21sel	"	"	3, 58	"	"	"	7, 56	"

1 Neljap.	Wolbri p.	8. kulli n.	Selge
2 Rede	Sigismund		ja
3 Laup.	+ leidm. p.		willo.

Üritse aia pärrast. Joann. 16, 16.

4 Pühhap.	3. P. p. üll. P.		Annab
5 Esmasp.	Kottart		foja
6 Teisip.	Nero		wihma.
7 Kesknädd.	Setta		
8 Neljap.	Laas	☉ 10, 27' h.	
9 Rede	Niggulas		Ilmad
10 Laup.	Kert		lähwad

Kristuse ärraminnefest. Joann. 16, 5.

11 Pühhap.	4. P. p. üll. P.		sojemaks.
12 Esmasp.	Idrif		Saeab
13 Teisip.	Wiitso		uddu
14 Kesknädd.	Kristjan		wihma.
15 Neljap.	Sohwi		
16 Rede	Kreet	☾ 8, 7' h.	
17 Laup.	Dkse		Heitlik.

Sigest pallumifest. Joann. 16, 23.

18 Pühhap.	5. P. p. üll. P.		Annab
19 Esmasp.	Wilip		rohkeste
20 Teisip.	Pil		wihma.
21 Kesknädd.	Trino		
22 Neljap.	Suur risti p.	☉ 11, 58' d.	
23 Rede	Aed		Puhhub
24 Laup.	Ester		põhja

Rõmustajast. Joann. 15, 26.

25 Pühhap.	6. P. p. üll. P.		tuult.
26 Esmasp.	Eduard		Soe
27 Teisip.	Peet		ja
28 Kesknädd.	Willem		
29 Neljap.	Mats	☉ 9, 32' d.	
30 Rede	Wigand		
31 Laup.	Nelli		wagga.

Isel tõuseb päike t. 3, 42 min.; lähkäs loja t. 8, 20 min.

11mal	"	"	3, 13	"	"	"	8, 42	"
21sel	"	"	2, 56	"	"	"	9, 1	"

Pühast Waimust. Joann. 14, 23.

1 Pühhap.	1. Suiste P.	Willud
2 Esmasp.	2. Suiste P.	ööd.
3 Teisip.	Liso	Kest päewa
4 Kestnäd.	Wridrika	foe.
5 Neljap.	Poniwatsius	Selged
6 Rede	Artus	☉ 1, 32' h.
7 Laup.	Lukretsia	

Jesus ja Nitodemus. Joann. 3, 1.

8 Pühhap.	3 aino Jum. P.	sojad
9 Esmasp.	Pittkem päew	päewad.
10 Teisip.	Blawius	Annab
11 Kestnäd.	Peep	rohkeste
12 Neljap.	Hulika	
13 Rede	Tobi	
14 Laup.	Tetlow	☉ 4, 16' ö.

Rikkast mehhest ja Laatsaruslest. Lut. 16, 19.

15 Pühhap.	1. P. p. 3 a. J. P.	1 t. n.
16 Esmasp.	Zustina	wihma.

17 Teisip.	Kristi	Soe
18 Kestnäd.	Homer	ja
19 Neljap.	Tints	selge.
20 Rede	Minni	
21 Laup.	Rael	☉ 7, 2' h.

Surest õhto sõmaaiast. Lut. 14, 16.

22 Pühhap.	2. P. p. 3 a. J. P.	Mürristab.
23 Esmasp.	Uksel	Wägga
24 Teisip.	Jani päew.	foe.
25 Kestnäd.	Wio	Wihma.
26 Neljap.	Seremias	
27 Rede	Waldefa	
28 Laup.	Josua	☉ 12, 17' l.

Ärrakaddunud lambast. Lut. 15, 1.

29 Pühhap.	3. P. p. 3 a. J. P.	Peter Paulip.
30 Esmasp.	Pilla	Willo.

Isel tõuseb päite t.	2, 46 min.	lähkub loja t.	9, 14 min.
11mal " " "	2, 43 " "	" " "	9, 17 "
21sel " " "	2, 54 " "	" " "	9, 14 "

1 Teisip.	Seobald	Ennamiste
2 Kesknääd.	Heina Maarja p.	selged
3 Neljap.	Kornelius	ja
4 Rede	Ulrik	wägga
5 Laup.	Anselm	

Olge armolised. Lut. 6, 36.

6 Pühhap.	4. P. p. 3 a. J. P.	☉ 3, 3' p. l.
7 Esmasp.	Demetrius	sojad
8 Teisip.	Kilian	ilmad.
9 Kesknääd.	Annika	Annab
10 Neljap.	7 wennaste p.	mürrišta-
11 Rede	Eleonora	mise
12 Laup.	Hindrik	wihma.

Robfest kalla-sagist. Lut. 5, 1.

13 Pühhap.	5. P. p. 3 a. J. P.	☾ 10, 16' ö.
14 Esmasp.	Ponawent	Wägga
15 Teisip.	Apostl. lah.	sojad
16 Kesknääd.	Larrats	ja
17 Neljap.	Aleksius	
18 Rede	Rosina	pallamad

19 Laup.	Rabbe	päewad.
----------	-------	---------

Wariseride õigusest. Matt. 5, 20.

20 Pühhap.	6. P. p. 3 a. J. P.	☉ 3, 4' p. l.
21 Esmasp.	Daniel	Sagedad
22 Teisip.	Maria Magd.	mürrišta-
Sure Keiserina Maria Aleksandrowna ja Suur- würstina Maria Weodorowna nimme päew.		
23 Kesknääd.	Kirsti	mised.
24 Neljap.	Kristina	Wägga
25 Rede	Jakobi päew	sojad
26 Laup.	Anna	ilmad

4000 mehhe sõotmised. Mark. 8, 1.

27 Pühhap.	7. P. p. 3 a. J. P.	ja raske
Sure Keiserina Maria Aleksandrowna sünd. päew.		
28 Esmasp.	Plato	☉ 5, 7' h.
29 Teisip.	Olewi päew	mürrišta-
30 Kesknääd.	Enn	mise.
31 Neljap.	Erm	wihm.

1 sel tõuseb päike t. 3, 6 min.; lähkub loja t. 9, 3 min.

11mal	"	"	3, 26	"	"	"	8, 45	"
21 sel	"	"	3, 47	"	"	"	8, 23	"

1 Rede	Peetr. wang.	Selged
2 Laup.	Hannibal	ja

Walle-prophetibest. Matt. 7, 15.

3 Pühhap.	8. P. p. 3 a. J. P.	pallamad
4 Esmasp.	Mia	päewad.
5 Teisip.	Olo	☾ 3, 11' h.
6 Kesknädd.	Eugenius	Waljud
7 Neljap.	Tönno	mürrišta-
8 Rede	Kotlep	mised.
9 Laup.	Romanus	

Ülletohtusest maea-piddajast. Lut. 16, 1.

10 Pühhap.	9. P. p. 3 a. J. P.	Lauritse p.
11 Esmasp.	Olga	
12 Teisip.	Alara	☾ 3, 15' h.
13 Kesknädd.	Madde	Annab
14 Neljap.	Eusebius	
15 Rede	Küllli Maria p.	rasket
16 Laup.	Isak	wihma.

Jerusalemma ärrarikkumisest. Lut. 19, 41.

17 Pühhap.	10. P. p. 3 a. J. P.	ja
------------	----------------------	----

18 Esmasp.	Leno	Waggab
19 Teisip.	Sebald	☾ 1, 18' h.
20 Kesknädd.	Pernart	
21 Neljap.	Rut	kennad
22 Rede	Willibert	
23 Laup.	Sakarias	ilmad.

Wariserist ja tõlnerist. Lut. 18, 9.

24 Pühhap.	11. P. p. 3 a. J. P.	Selge.
25 Esmasp.	Ludwik	☾ 11, 15' h.
26 Teisip.	Natalie	

Sure keiserliko Majestätide kronimise päew.

27 Kesknädd.	Seppart	Sojad
28 Neljap.	Kusti	ilmad.
29 Rede	Joann. huff.	Annab
30 Laup.	Aleksander	

Sure Majestäti Keisre Herra ja Suurwürsti
Aujärje pärria nimme päew.

Kurdist ja teletumast. Mart. 7, 31.

31 Pühhap.	12. P. p. 3 a. J. P.	wihma.
------------	----------------------	--------

Isel tõuseb päite t. 4, 13 min.; läbbab loja t. 7, 55 min.

11mal	"	"	4, 36	"	"	"	7, 27	"
21sel	"	"	4, 59	"	"	"	6, 58	"

1 Esmasp.	Egidius	Wihma.
2 Teisip.	Lisa	Willud
3 Kesknädd.	Mango	☉ 2,18' p.l.
4 Neljap.	Mal	ööd.
5 Rede	Moses	
6 Laup.	Magnus	Wihma.

Preestrist ja Samaria-mehhest. Luf. 10, 23.

7 Pühhap.	13. P.p. 3a. J. P.	Peab
8 Esmasp.	Maria sünd. p.	öö külma.
9 Teisip.	Pruno	☉ 8,37' h.
10 Kesknädd.	Lina	Willud
11 Neljap.	Pöri päew	ilmad.
12 Rede	Sirus	Annab
13 Laup.	Amatus	

Rümmest piddalitöbbisest. Luf. 17, 11.

14 Pühhap.	14. P.p. 3a. J. P.	Risti üllend.
15 Esmasp.	Nikodemus	rohkeste
16 Teisip.	Lena	

17 Kesknädd.	Lõns	☉ 2,32' p.l.
18 Neljap.	Titus	wihma.
19 Rede	Werner	
20 Laup.	Sana	Kennad

Hammonast. Matt. 6, 24.

21 Pühhap.	15. P.p. 3a. J. P.	Matteuse p.
22 Esmasp.	Morits	sojad
23 Teisip.	Hosea	ilmad.
24 Kesknädd.	Joann. sam.	☉ 5,42' ö.
25 Neljap.	Aleopas	
26 Rede	Joann. öpp.	Wagga.
27 Laup.	Adolw	

Raini-liina furnust. Luf. 17, 11.

28 Pühhap.	16. P.p. 3a. J. P.	Ennamiste
29 Esmasp.	Wihkle päew	felge.
30 Teisip.	Hironimus	

1sel tõuseb päite t. 5, 24 min.; lähkäh loja t. 6, 26 min.

11mal	"	"	5, 47	"	"	"	5, 56	"
21sel	"	"	6, 10	"	"	"	5, 27	"

1 Refknádd.	Wolmer	Miiske
2 Neljap.	Prants	ja foe
3 Rede	Tairus	☉ 12,51' d.
4 Laup.	Prantsiskus	luhmt.

Wee-többijest. Lut. 14, 1.

5 Pühhap.	17. P. p. 3a. J. P.	Leikuse P.
6 Esmasp.	Wides	Tulene.
7 Teisip.	Ulwil	Selge.
8 Refknádd.	Samel	☉ 3,50' p.l.
9 Neljap.	Pridrik	Kaunis
10 Rede	Kai	foe.
11 Laup.	Purkart	

Suremast käsfust. Matt. 22, 34.

12 Pühhap.	18. P. p. 3a. J. P.	Pilmes.
13 Esmasp.	Angelus	Ilmad
14 Teisip.	Willemine	lähwad
15 Refknádd.	Hedwig	
16 Neljap.	Tekla	
17 Rede	Dlop	☉ 6,49' h.

18 Laup.	Luka päew	willomaks.
----------	-----------	------------

Alwatud innimesest. Matt. 9, 1.

19 Pühhap.	19. P. p. 3a. J. P.	Lutteruse P.
20 Esmasp.	Wendelin	Selge.
21 Teisip.	Ursel	Peab
22 Refknádd.	Kel	öö-külma.
23 Neljap.	Sewerin	Miiske.
24 Rede	Salome	
25 Laup.	Krispin	☉ 11,39 e.l.

Pulma ridest. Matt. 22, 1.

26 Pühhap.	20. P. p. 3a. J. P.	Wihmased
27 Esmasp.	Kapitolin	ja
28 Teisip.	Simon	waggad
29 Refknádd.	Eltš	ilmad.
30 Neljap.	Abfalon	
31 Rede	Wattele	

Išel töuseb päite t. 6, 34 min.; lähhäb loja t. 4, 57 min.

11mal	"	"	6, 56	"	"	"	4, 29	"
21šel	"	"	7, 24	"	"	"	4, 3	"

1 Laup. | Pühhade päew | ☉ 11, 6' e.l.

Kunninga-mehhe poeast. Joann. 4, 47.

2 Pühhap.	21. P.p. 3a. J. P.	Hingede p.
3 Esmasp.	Atko	Külma.
4 Teisip.	Otto	Lund.
5 Kesknädd.	Potta	Ennamiiste
6 Neljap.	Lenard	sulla.
7 Rede	Enno	
8 Laup.	Brits	☾ 2, 14' h.

Kawmalast sullasest. Matt. 18, 23.

9 Pühhap.	22. P.p. 3a. J. P.	Wihma.
10 Esmasp.	Martin Lutter	
11 Teisip.	Martin piisk.	Miiske.
12 Kesknädd.	Sonäs	Annab
13 Neljap.	Arfadius	
14 Rede	Aurora	rohkeste
Suurwürstina Aujärje pärria sündimise päew.		
15 Laup.	Leopold	wihma.

Kohto rahhast. Matt. 22, 15.

16 Pühhap.	23. P.p. 3a. J. P.	☉ 1, 21' h.
17 Esmasp.	Ottomar	Heitlik.
18 Teisip.	Sokrates	Annab
19 Kesknädd.	Liisbet	
20 Neljap.	Amos	piisut
21 Rede	Maria ohw. p.	
22 Laup.	Pastian	lund.

Jairi tütreft. Matt. 9, 18.

23 Pühhap.	24. P.p. 3a. J. P.	Surnute P.
24 Esmasp.	Josias	☾ 3, 33' h.
25 Teisip.	Kadrina päew.	Pilwes.
26 Kesknädd.	Konrad	Miiske.
27 Neljap.	Jesaias	Sulleb
28 Rede	Katta	nattufe
29 Laup.	Ewart	lund.

Kristuse fiske söitmiseft. Matt. 21, 1.

30 Pühhap. | 1. Kr. tull. P. | ☉ 9, 22' ö.

1kel tõuseb päike t. 7, 52 min.; lähkäs loja t. 3, 26 min.

11mal	"	"	8, 16	"	"	"	3, 17
21kel	"	"	8, 37	"	"	"	2, 59

1 Esmasp.	Urent	Annab
2 Teisip.	Kandidus	
3 Kesknädd.	Kola	lund.
4 Neljap.	Parbo	Kaunis
5 Rede	Sabina	
6 Laup.	Niggula päew	külm.

Wiimse päwa tähtedest. Lut. 21, 25.

7 Pühhap.	2. Kr. tull. P.	☾ 4, 32' ö.
8 Esmasp.	Maria sam. p.	
9 Teisip.	Pühhem päew	Lund.
10 Kesknädd.	Judit	Parras
11 Neljap.	Woldemar	külm.
12 Rede	Sili	
13 Laup.	Luutsia	Külm

Joannes wangi tornis. Matt. 11, 2.

14 Pühhap.	3. Kr. tull. P.	lähhäb
15 Esmasp.	Joanna	☉ 8, 41' ö.
16 Teisip.	Alwina	
17 Kesknädd.	Hinno	kangemaß.

18 Neljap.	Kristohm	Selge
19 Rede	Lot	
20 Laup.	Abram	ja

Joannese tunnistus. Joann. 1, 19.

21 Pühhap.	4. Kr. tull. P.	Toma päew.
22 Esmasp.	Peata	wagga.
23 Teisip.	Tohwer	☾ 4, 58' ö.
24 Kesknädd.	Adam. Ewa	Parras
25 Neljap.	1. Jõulo P.	külm.
26 Rede	2. Jõulo P.	
27 Laup.	Ew. Joann.	Pilwes.

Simeon ja Anna. Lut. 2, 33.

28 Pühhap.	P. p. Jõulo.	Pehme
29 Esmasp.	Noa	
30 Teisip.	Tawet	☉ 7, 58' h.
31 Kesknädd.	Silweßer	ilm.

111el tõuseb päite t. 8, 53 min.; lähhäb loja t. 2, 56 min.
 11mal " " " 9, 1 " " " 2, 58 "
 211el " " " 8, 53 " " " 3, 1 "

Krono : pühhad,

mis ue kirriko seaduse järrele ka Ma kirrikuteš tulleswad piddada.

1. Kūūnla-ku 19. päewal. Meie sure Keisre Herra Aleksander Nikolajewitsi wallitsuse hakkatusse päew.

2. Kūūnla-ku 26. päewal. Tsesarewitsi Suurwürst aujärje pärria Aleksander Aleksandrowitschi sündimise päew.

3. Jürri-ku 17. päewal. Meie sure Keisre Herra ja keige Wenne-rigi Tšse-wallitseja Aleksander Nikolajewitsi sündimise päew.

4. Heina-ku 22. päewal. Meie sure Keisre Proua Maria Aleksandrowna ja Tsesarewna Suurwürstina Maria Weodorowna nimme päew.

5. Heina-ku 27. päewal. Meie sure Keisri Proua Maria Aleksandrowna sündimise päew.

6. Leikuse-ku 26. päewal. Meie sure Keisre Herra ja temma Abhikasa kronimise päew.

7. Leikuse-ku 30. päewal. Meie sure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitschi ja ka Suurwürst ja aujärje pärria Aleksander Aleksandrowitschi nimme p.

8. Nowembri-ku 14. päewal. Tsesarewna Suurwürstina Maria Weodorowna sündimise päew.

Reidsinnatsid trono-pühhi petakse nenda kui Paasto jutluse päiwi.

Keisri Herra Tšsewallitseja sugguselts.

Aleksander II. keige Wenne-rigi Tšsewallitseja ja Keiser, ja ka Pola-ma Kunningas j. n. e., sündinud 17. Aprillil 1818.

Maria Aleksandrowna, Keisri Proua, sündinud 27. Julil 1824.

Nende lapsed: 1) Tsesarewits, Suurwürst ja Aujärje pärria Aleksander Aleksandrowits; sünd. 26. Webruaril 1845. Temma Proua Tsesarewna Suurwürstina Maria Weodorowna; sünd. 14. Nowembril 1847. Nende lapsed: Nikolai Aleksandrowits, sünd. 6. Mail 1868. 2, Georg Aleksandrowitsch, sünd. 27. Aprillil 1871. 2) Suurwürst Wladimir Aleksandrowits; sünd. 10. Aprillil 1847. 3) Suurwürst Aleksei Aleksandrowits; sündinud 2. Jaanuaril 1850. 4) Suurwürsti Maria Aleksandrowna, Edinburgi hertsogi, prints Alwredi proua, sünd. 5. Oktobril 1853. 5) Suurwürst Sergei Aleksandrowits; sündinud 29. Aprillil 1857. 6) Suurwürst Paul Aleksandrowits; sünd. 21. Septembril 1860.

Keisri wennad:

1) Suurwürst Konstantin Nikolajewits; sünd. 9. Septembril 1827.

Temma proua Aleksandra Josepowna;
sünd 8. Julil 1830.

Nende lapsed: 1) Nikolai Konstantinowits; sünd. 2. Webruaril 1850. 2) Olga Konstantinowna; Krefa kunninga Geora I. proua; sünd. 22. Augustil 1851. 3) Wera Konstantinowna, Württembergi hertsogi Eugenia proua; sünd. 4. Webruaril 1854. 4) Konstantin Konstantinowits; sünd. 10. Augustil 1858. 5) Dmitri Konstantinowits; sündinud 1. Junil 1860. 6) Wjatscheslaw Konstantinowits; sünd. 1. Julil 1862.

2) Suurwürst Nikolai Nikolajewits; sünd. 27. Julil 1831.

Temma proua: Aleksandra Petrowna;
sünd. 21. Mail 1838.

Nende lapsed: 1) Nikolai Nikolajewits; sünd. 6. Nowembril 1856. 2) Peter Nikolajewits; sünd. 10. Januaril 1864.

3) Suurwürst Mihail Nikolajewits; sünd. 13. Oktobril 1832.

Temma proua Olga Weodorowna; sündinud 8. Septembril 1839.

Nende lapsed: 1) Nikolai Mihailowits; sünd. 14. Aprillil 1859. 2) Anastasia Mihailowna; sündin. 16. Julil 1860. 3) Mihael Mihailowits; sünd. 4. Oktobril

1861. 4) Georgi Mihailowits; sünd. 11. Augustil 1863. 5) Aleksander Mihailowits, sündinud 1. Aprillil 1866. 6) Sergei Mihailowitsch, sünd. 26. Sept. 1869.

Keisri ded:

1) Suurwürsti Printsess Maria Nikolajewna, Lehtenbergi Prinsessi Maksimiliani lesteproua; sünd. 6. Augustil 1819.

Temma lapsed: 1) Maria Maksimilianowna; sünd. 4. Oktobril 1841. 2) Nikolai Maksimilianowits; sünd. 23. Julil 1843. 3) Eugenia Maksimilianowna; sündin. 20. Märtsil 1845. 4) Eugen Maksimilianowits; sünd. 27. Januaril 1847. 5) Sergei Maksimilianowits; sündin. 8. Detsembril 1849. 6) Georg Maksimilianowits; sünd. 17. Webruaril 1852.

2) Suurwürsti Printsess Olga Nikolajewna, Württembergi Kunninga Karel Wridrik Aleksandre proua; sünd. 30. Augustil 1822.

Suurwürsti Printsess: Katarina Mihailowna, Mecklenburgi-Strelitsi Hertsogi Georg August Ernst Adolw Karl Ludwigi proua; sündinud 16. Augustil 1827.

Teadaandmine,

mil ramatud posti peale peawad ärraantud sama.

Rõit rahha ramatud, binna wärlised pabberid ja dokumendid ning pakidid, mingo nemmad kuhhu nad ial lähäwad, woetatse igga esmaspäewal ja neljapäewal pärrast lõunat, tello kolmest tunni tello tueni wasto.

Tühjad ramatud ehk posti kirjad, mingo nemmad ka kuhhu nad ial lähäwad, kas omma, woi mõerale maale ehk mingo nad Amerikasse, jawad igga päew enne lõunat tello ühheksast tunni tello kahhetekümneni wastowõetud, jawad agga jennist seina seisma, tunni postid ärralähäwad. Ka igga esmaspäew ja neljapäew pärrast lõunat, kui binna wärlilesti asjo wastowõetatse, siis woetatse ka liht kirjasi wasto.

Postid tullemad igga teisipäew ja rede, hommikust poolt päewa sisse ja towad iggast rigist ja igga maa jauts kirjaksid liggi, ja wälja antakse ramatuud ka neiljammal päiwil, tohhe peale selle, kui postid on sissetulnud.

Eada päiwe näitus.

Neäri = fu,

7mal Drgital, 2 päewa, Tartus, 3 nädalat ja Wõrrus linna laat. 7. Heinaste linna laat 2 p. 10. Haapsalus, 2 p. 17. Kollowerres, Länemaal, 2 p. 20. Wõrro linnas. 25. Pernus, hoošte ja linna laat, 3 p. ja Wolmaris linna laat. 26. Reblaste = mõis., linna laat, 2 p.

27. Rakwerre-liin., 2 p. Kaplas, 3. Redel pärrast Neäri p.

R ü ü n l a = fu,

2sel Paldisis, ja Wõrrus. Walfas ja Willandis, saksa laat, mõlemad 8 p. 4. Tartus, linna laat. 6. Narwas, 4 p. ja Paides. 8. Walfas linna laat. 12. Kurrešfare = linnas, saksa laat, 10 p. Lihholas, esmaspäwal enne Wastlap. 15. Willandis linna laat; Rigas hobbuste laat, ja Wõnnus linna laat. Andrus, rede enne Wastlap. Willandis, nädal pärrast Suurt Neljapäwa. 22. Wõrrus saksa laat 8 päwa. 27. Lemsis linna laat.

P a a s t o = fu,

1. ja 2. Bårkeni mõisas, Allendormi firriko jures, hobb. laat. Keila firriko jures esmasp. pärrast 3. pühha paastus, 2 p. Palmfi mõis., Tallinna maal, päaw pärrast lihhamõtte pühhi.

J ü r r i = fu,

10. ja 11. Wõrro linnas kauba laat. 23. Annijõe = mõis. Harjo Sani fihh. 25. Wanna Sakkenhowi = mõisas.

Le h h e = k u ,
9mal Rābbinaš.

J a n i = k u ,
11mal Wōnno=liinn., 7 p. 16. Rakwerre=liinn.,
2 p. 20. Rigaš, 3 nādd. Talliinnaš, saksa laat,
2 nādd., Paides, ja Palmši mōiš. Talliinnamaal
3 p. 20. Wōrro=liinn. 22. Willandi=liinn. 2 p.,
Pajo mōišaš, Saremaal 2 p. 26. Tarwaste
mōiš. 27. Talliinnaš ja Walkaš. 29. Tartuš.

H e i n a = k u ,
2šel Pernuš, ja Karksi=mōišaš 20. Pernuš,
saksa laat, 3 nādd., ja Rigaš, willa laat, 3 p.
26. Wolmriš.

L e i k u š s e = k u ,
1šel Saremaal, Tamma kihhelkondaš, Sere=
mōiš., 3 p. 7. Wōrro liinnaš. 10. Lemsi=
liinnaš, Moisekaste=mōiš. Wōrro=maal, ja
Walga=liinnaš. 15. Helme=mōiš. 24. Koše=
ja Kosi=mōiš., Wirro=maal. 27. Ue=mōi=
šaš, Willandi=maal. 27. Killingi=mōišaš.
30. Kaantso=mōišaš.

M i h k l e = k u ,
2šel Abja, Lammiste= ja Torke mōiš. Sa-

remaal. 4. Rābbina=mōišaš. 6. Takeperri=
mōišaš, Helme kihh. 8. Rōuge mōišaš ja
Tarto liinnaš. 9. Adseli=, Kastna= ja Puri=
niko=mōiš. 10. Mōnniste=, Patkūlla= ja Oid=
re=mōiš. Paide=liinn. Wannaš Sallatsiš ja
Muhhumaal, Sureš mōišaš. 13. Pōdrawerre=
mōiš. 14. Antso=mōiš., Ue=mōiš. ja Haap=
salo=liinn. 15. Kurrešfare= ja Pōltsama=liin=
naš, Koorte= ja Sallatsi=mōiš. 17. Kirrepil,
Tartomaal. 18. Audro=mōiš. 20. Wāndra=
mōiš. ja Narwa liinnaš. 21. Paldiškiš, Sen=
no=mōiš. ja Wolmeri=liinnaš. 22. Palmši
mōišaš, Tallinna maal. 24. Tōhwiš, Eih=
hola=, Willandi= ja Wōrro=liinnaš. 26. Tal=
liinnaš, ja Kurrešfare liinnaš. 29. Mihkli fir=
riko jureš; Keblaste= ja Keila=mōiš. Walga=
Rakwerre=, Tarto= ja Wastse=liinnaš. Per=
nuš, ešmašp. ja teisip. enne Mihkli p. Tōe=
lehtmes, Harjomaal nāddal pārrašt Mihklit.
Raplaš, 1. redel pārr. Mihklit.

W i n a = k u ,
1šel Hainašte mōišaš 2 p. ja Kaarma Sureš=
mōišaš. 2. Waste=mōiš. 4. Kollowerreš. 5.

Räbbinas ja Arwinurmes, Rohhuso külla ju-
res, 2 p. 6. Tarmaste = mõis. 7. Võrrus
linna laat. 9. Lemsi-liin. ja Tali wabrikus.
10. Rao = mõis. 11. Wanna Sakkenhowi = mõi-
sas. 13. Alatskiwui mõisa. 15. Lustiwerre-
ja Weeki = mõis. 16. Wõnno = liin. 18.
Sindi mõisas. 19. Kullina mõisas, Tallinna
maal. 20. Wandra, Kausa mõisas. 23. Wol-
meri-liin. 25.

T a l w e = k u ,
11. Tartus, linna laat. 5. Paides, linna
laat, 2 p. 6. Patti mõisa, linna laat. 10.
Mustwe-külla, ja Võrro-liin. 15. Wig-
galas, Länemaal, linna laat, 2 p. ja Wolt-
weti = mõis. 20. Walga-liin. linna laat. 25.
Willandis ja Wolmaris linna laat.

J ö u l o = k u ,
5. Põraverres, linna laat. 5. Räbbinas.
10. Paides ja Wõnnus, linna laat. Märja-
mal, 3. Kristusse tullemise pühh. Pernus, es-
maspää ja teisipää enne Jõulo. 27. Walkas.

Ue aasta laul.

Wijil: Mu titus olgu iggawest.

Üks aasta jälle möda läin'd,
So armu läbbi, Summal!
Meil palju head Sa oled teind,
Ja jaggan'd rohkel käel.
Meil' kallist terwist kinkinud
Ja mitmest häddast aitanud,
Kui isä omma lapsi.

Sell' uel aastal wõtta Sa
Meid õnnistada jälle!
Ja omma armust jaggada,
Mis tarwis lähhab meile;
Ei ükski ilma Sinnuta
Wõi isfiennast aidata —
Kes sedda mõtleb — langeb!

Kes ial Ma peal ellawad,
Need Sinnust armo oot'wad;

Kas ülemad ehk allamad,
Kõik Sinno peale loot'wad.
Ei jõua meie ommast wäest,
Waid kõik, mis tarwis, Sinnu käest
Meil' üksnes, Jõsand, tulleb.

Kui hädda siise langeme
Ja kuskilt, nõu ei leia,
Siis Sinnu armu käeke
Meid heldest wõttab aita.
Kui agga So peal' lodame,
Ja kindlast' sedda ussume,
Siis same ikka läbbi.

Meid hoia kõige kahju eest,
Sa kõige heldem Jõsa!
Wii läbbi ilma kõrbe seest,
Kus mittu pahha asja
Meid eksitada püawad
Ja kurja tee peal' weddawad,
Ja wimaks hukka saat'wad. —

Ra kauta kõik uhket meelt
Ja wargust, ahnust ärra;

Mi wihhawaenu, pahha keelt,
Kui jodikute kárre — (!!)
Et tulles parrem ellu-wiis,
Ja waggast ellaks iggamees,
Kui ristiinnimene.

Meid aita uskus ellada
Ja hinge warra nõuda,
Ja ikka mele tulleta',
Et Sinnu tahtmist püda,
Et ükskord sedda párrime,
Mis olled waggail' hinge'le
So ammust walmistanud.

So holeks jägu, Jõsand, siis,
Kõik meie töö ja teggu!
Sest Sinnu pühha helde wiis
Meil' annab omma jaggu.
Oh aita sedda aastat ka
Meid lõppetada kahjuta, —
Se peale meie lotus.

J. Oistamel.

Wanna pätšiwadder.

Kellel ei peaks se aunimme „pätšiwadder“ ehk karro mitte tuttau ollema? Paljo innimesi on kül tedda ommas wangi põlwes näinud, wähehe agga neid, kes tedda ommas täies priuses, metsas on näinud ja weel wähem on neid, kes temmaga rind rinna ja hammas hamba wasto tuttauaks on sanud. Ka isšennešest ei wõi ma sellepolest suremat kita, kui ma ka ommas nores põlwes, pari korda, tedda jahtimes ollen käinud, agga ilmaški sedda au olnud, temmaga kokko sada; üksainoke kord, se olli Wennemaal ühhes küllas, mis sure metsa äres seisis, pääsis üks tantsokarro lahti ja jookšis kõige ahilatega metsa, nenda paljo ollen ma üht wallalist pätši näinud; temma perremees ja mitto teisa jookšid kül takka järrele, agga kätte ei olle nad tedda mitte ennam sanud. Sellepärast ei tahha ma siin mitte isši omma

teadusest, waid sest, mis üks sõbber, kes kui pärris küt mitto aastad süggawas Wennemaal on ellanud ja nendega seal mõnnel wiisil tuttauust teinud, kõnnelda.

Temma ütleb, et se koggoni mõimata on üht metskarro ommas täies ollemises tundma õppida; temma kardab kangešte innimesi ja hoiab, kui nälg tedda lubbab, ennast ikka süggawa metsades pelgus, ka peab temma, kuida sealadsed rahwas ütlewad, kangešte innimešte filme kartma, sellepärast tal siis ikka se eššimene töö on, kui ta ühhe innimese kätte saab, kōhhe temma peanahka ülle filme tõmbab.

Üks süggise, nende parimise aegs, nähakse neid seltsikaupa koos ollewad, muido kõnnib papp-päts ikka üks ja widab omma aega nenda kuidas juhtub; kangešte peab temma armastama, suri kiwwa unnikuse talluda ja nenda omma jõudo paenutada, ka suurt rõmo peab se tale teggema, kui ta kuskilt mäeotsast kiwwa mõib mahha weretada ja kui siis juhtub, et üks kiwwi tee peal teist, ehk weel suremat liggi mõttab, siis peab ta seal jures

rõmo parrast, hõppama ja tantsuma nago —
farro.

Mamma-pätsil on jälle koggoni teine tal-
litus, temmal on kõik se sui omma piisufese
perre eest murretseda; kus ta ommale agga
ikka ühhe abbilise, ehk kuida sakfad ütlewad,
ühhe koolimamäse wõttab. Üks nisuggune on
üks minnema aastane noor emmane farro, se
peab siis allati emma filma al nende piisu-
kestega mängima, neid pude otfa ja mõda
maad ronima õppetama, linda püidma, met
mesfilaste peksast wälja wõtma ja ühhesõn-
naga kõik, mis ühhe täieste kaswatud nore
farrole ommas tullewikus ello ülespidamises
tarwis lähhab. Et mamma päts seal jures
ilmaški omma emma ehk perrenaese õigust ärra
ei anna, sest kõnneleb minno sõbber üht kenna
nalja: „Kord näggin ma emalt metsast, kui
üks emma-farro omma kahhe poea ja ühhe
abbiliseaga ühhe oea äre wälja tulli, kus sure
wihma läbbi weksi kangeste tõusnud olli;
ilma sure murreta wõttiis proua päts ühhe
omma poegist sülle, et tedda ülle talluda ja

arwas sedda jubba isiennefest mõistwad, et
kooli preili teisega takka järrele tulleb. Wi-
mane nähti agga teisiti mõtlewad, wiisist ei
seisnud se mitte omma tenistuse kontraktis
ja teggi hakkatust, ükski ülle minna. Agga kui
emma sedda näggi, panni ta omma koorma
kohhe süllest mahha ja koolipreilile pliu ja
ja pläu, ühhe kõrwa poolt teise kõrwa poolt,
kunni ta ühhe poega weest läbbi ronnis ja
emma iski teisega kurjaste urrisedes takka jär-
rele läks.”

Teist luggu rägib mo sõbber eddasi: „Se
olli kowwadi ühhel illusäl päewal, sõitis üks
mõisnik, kelle jures ma korteris olin, ratsa
hobbuslega wiis wersta maad koddust kaugele,
omma metsawahhe jure; wasto õhtut taggasi
tulles, kargab hobbune, nenda pole tee peal,
äkkiste püsti, wiiskab omma perremehhe seljast
mahha ja tuhhatnelja omma teed. Sure eh-
matuslega näeb mõisnik üht farro metsast
wälja tullewad ja omma kappasi ta järrele
wälja sirrutawad. Mis nüüd heaks nõuks?
pidi ta appi farrima? mis wois se jures

metšaš aidata! pididi ta tale wästo hačkama?
kellega! kōik miš tal kās olli, olli üks kasaka
ratsa kantsuk, kelle warre otšaš üks tinnast kuul
kōlkus; kord tulli tal se mõtte puu otša ron-
nida, agga kust aega wōtta, sellepärast kargas
ta siis ühhe lähema jāmmeda puu tahha, kus
pätšiwadder tedda kōhhe kōige puga kaisu
wōtta pūdis, temma armo käd ullatašid agga
puu ümber üks ja nüüd wirrutas mõisnik
kōigest wäest kuliga ikka ta kappade pihta.
Seddawisi kerutasi nad liggi pole tundi —
igga innimene woib mõista, et üks nisuggune
pool tundi nattuke pikkem on, kui pool tundi
keskhommitust maggada — wimaks lāks pätšil
se aeg agga ommeti iggawaks, ta pōris üm-
ber ja lāks metša; mõisnik mõtles jubba
korra, et ta nüüd peāsnud on, agga nattukese
aea pärrast pōris pātš sure sülletaie rišuga
jälle taggasi ja hačkas puu äre aeda ehk walli
ette teggema, nenda et mitte ennam ümber-
ringi jooksta ei woi, ja se ndu olleks tal
korda lainud, kui mitte korraga suur kisa ja
kārta kotto poolt polleks tōusnud ja tedda

kangeste hirmutanud. Nneks olli se walla-
line hobbune kōhhe kōeo tulnud ja meie ühte
ōnnetust karteš, — mitto hobbust saddulase,
pūšid selga ja nenda hūdes ja karjudes metša;
sedda olli nüüd wanna pätšiwadder kuulnud
ja tuhatnelja metša plagganud."

Kuida mõnni mees ennast toidab.

Saksamaal ühhes suremas linnas hulkusid
kaks päewawarrast mõda ulitsat, kahhe kappuga
kōhto finni hoides ja ndu piddades, — kus
pole nad peakšid minnema, et sellite mahha
wōikšid heita ja endile soja päewa kurko paista
laska; sest aeg olli lōunes — ja nende lōuad
polnud jubba ammugi ühte soja lūšfikast
maitšnud. Nenda eddasi, ühhest surest maeast
mōda miñnes, kukkus ühhele neist, üllalt teise
korra pealt middagi mūtši peale ja sealt jalge
ette mahha; kōhhe tōstis teine hāndapiddi ühhe
pišukese surnud hiri maast ülles, miš hačkast
wālja wišsatud olli. Hačkatuses tahtis esfi-

mene k  rra tehha, politseid kutsuda ja makso
nduda, kes tohtu temmale   ht surnud hiiri
kaela m  ssata! n  kua olli agga teine jubba
sedda k  ssu w  lja arwanud, mis nad se   lei-
du   w  iwad sada; hiri tas   p  stes   les ta
es  imesele: „Tulle, meie l  una on tas  s.“
— „Sedda j  ttan ma sulle   ksi“, w  stas es-
simene. „Ei t  este“,   les teine, „meie s  me
trahteris“, lasse se k  ik minno as   olla,
minna tellin, ja minna maksan.“

Trahterise j  udes k  nti neile k  ik suggo
road, praed ja kallid wiinad ette. Kui nad
n   d omma kehhas  d nende m  da l  inud,
  htlase ka tullewate p  ewade tarwis k  nnita-
nud ollid, k  ssis se, kes k  ik tellinud olli trah-
teri perremehhe k  est: „Kas teil ei olle sihu-
kest marjadest ja plomidest kedetud sahwiti —
na k  hhot  ie kaneks —   ks taldreko t  is?“
— „On k  l, ausad herrad“, w  stas perre-
mees k  mmardades; — teenritele k  sko andes,
— et sedda k  ldrist piddid toma ja w  eras-
tele ette pannema. K  g olli nendak  ua jubba
ka nattuke widdewiko pole j  udnud ja nipea,

kui se kuhjaga taldreko t  is laua peal seisis,
t  mnas ta hiri tas  st w  lja ja p  stis se  na
sisse. Nattuke se aea p  rrast t  stab ta kahw-
lega hiri   lles ja karjub sure he  lega, perre-
meest kutsudes ja n  itades: „kas need teite
plommarjad on? sesuggust j  lkust! sedda tah-
han ma home p  ew seitungide sisse kirjutada;
paljo on meil maks  ta?“ k  t tas   p  stes
nago tah  ks ta rahha w  lja tua. Perremees
ei tahha agga maksust middagi kuulda, pallub
s  ddameest andeks, et sesuggune   nnetus teen-
rite holetuse l  bbi s  ndinud: tedda ommeti
mitte ammalikult teotada; w  ttab m  llemid
kaenlo alla, wiib neid omma ello tupp  , an-
nab leppituseks — weel   hhe puddeli seest
k  ige kallimast, sadab takka   ksest w  lja ja
pallub neid ka eddespiddi, kui nende tee neid
se  napole toob, mitte kuiwalt m  da mi  na.

  ks kolmas sesuggune w  rrofael tulleb turro
peale, n  eb seal   ht tallopoega suitsetud sea
k  ntsuga seiswad, astub liggimale ja p  rrib
hinna j  rrele. Tallopoeg   tleb: „Siin on
20 naela ja 10 kopp. nael.“ — Selle t  hja

est kaks rubla", ütles kelm, „sest ei sa nulle
jo mitte korda süagi.“ — „Kui teie kedda
korraga ärra sõdte, siis maksan ma teie 10
rubla“, vastas mees.“ „Wägga hea“, kostis
kelm, „ja kui minna sedda mitte korraga
ärra ei sõ, maksan ma sulle 10 rubla; tenkel-
pungi taskust wälja wõttes, näitas ta mehhele
emalt rahha, (wärwitud pabberid) „agga
näita nüüd ka omma rahha wälja!“ Häbbiga
pidi mees tunnistama, et tal mitte sedda-
wõrt rahha kasa ei olle. „Sest polle wigga“,
ütles kelm jälle, „sedda parremine wõid sa
nähha, et minnul sinno rahha tarwis ei olle;
minno parrast kui sa tahhad weame 5 kopp.
peale kihla, seal ei wõi kumbki suurt kahjo
sada ja pealegi wõid sa weel nähha, et ma
üks mees ollen, kes omma tütust peab.“
Käed said kokkolõdud ja kelm hakkas keshom-
migule. Tük tükki järrele nende kõige par-
rema koghade pealt wäljaleigatud, lüksid om-
ma seatud teed, nago olleks seal elladeski
põhja al olnud ja mees hakkas jubba kahtlase
melega, kord kintso ja kord sõja peale wata-

ma. Nega mõda hakkasid ta lõuad agga
ikka pikemalt ja pikemalt kaima, kunni ta
lõppetuseks pidi tunnistama, et ta sedda
kihloweddo kautanud, wõttis 5 koppikad tas-
kust wälja, maksis ja läks omma teed. Mees
selle wõido üle nenda rõmo täis, hüab weel
takka järrele: „Kul teie teine kord torgem
ollete ette watama ja jälle mitte koghhe kihla
ei hakka weddama.“ — Kui nüüd se esimine
wõidordõm mõdas olli, watas mees parrani suga
omma sea-kintsu peale, ühtlase tulli tale nüüd
ka alles mele, et kints kül sõdud ja raisatud,
agga mitte maksetud ei olnud. — Nenda ol-
lid siis kolm ausad meest, endid naddali peale
jälle ausaste toitnud.

üks wanna aegne jut, surest
rahha august.

Üks waene naesterahwas, kellel muud soo-
wimist ei olnud, kui koggemata, immelikul
wisil, rikkaks ja palju rahha saada, sest tem-

ma armas, et rikkus ja rahha innimest üksi õnnelikus teeb ja et siis kõik muud murred ja waewad kadduwad; agga se soowitud õn ei tahtnud kawa mitte tulla. Õnneks sai ühel päewal jälle uut juttu kuulda, mis temmale weel suuremat himmu teggi. Üks wanna naabri eit olli temmale üttelnud, et üllewel määmurdes kaswada, teise rohhu seas, mis saggune rohhi, et kui sedda ülesleitaakse, siis määgi ennast lahti aeab ja nenda peab leidja kohhe kalju kooa sisse astuma, seal istuda seitse wanna meest laua ümber, kes ni paljo kulda ja hõbbedat lubbada wõtta, kui keegi tahhab ehk jõuab ärra kanda. Nüüd käis naene igga päew omma lehmale rohtu korjamas, piisuke tüttar käe otsas, mõtteldes: „Ehk juhtub, et ma selle immeliku rohhu üles leian.“

Ükskord olli ta jälle paljo rohtu kokku korjanud ja korni sisse kokku pannud. Sedda raasket korni kandis temma omma pea peal ja piisufene tüttar käis temma käe kõrwas edasi, kui korraga määgi lahti langes ja tem-

ma kooa ette, kui ukse ette seisma jäi ja näggi sealt, kuidas seitse wanna halli meest ühhe laua ümber istusid, kellel kõigil diete pikkad habbemed suus ollid, ja nende ümber sured kulla ja hõbbeda hunnikud hiilgasid. Naesufene olli ussin alla nende jure minnema ja waatma, miskas rohhud kõik kornist wälja, läks ja täitis sedda kulla ja hõbbedaga täis. Kui ta walmis olli ja wälja tulles hakkas, ütles üks neist wannast meestest: „Naene! ärra unnuista sa sedda kõige kallimad warra sia!“ Naene ei pannud agga ruttuga sedda tähhelegi, waid lõikas agga koju pole. Agga kui ta hädalt olli alt üles tulnud, langes määgi jälle kinni, kui ennegi ja temma piisufene tüttar, kes al kullaga mängima jäänud, jäi mää sisse! Nüüd olli naese hädda ja kuruastus suur. Ta jooksis kohhe õppetaja juure ja rääkis temmale omma süddame hädda üles, mis temma peale olli nüüd tulnud.

Õppetaja ütles, et temma keige wähhemast seitse aastad pididi ootama, kui omma tütre jälle kätte pididi sama. Ta pididi seitsme aasta pärast

jälle selsammal aeal ja tunnil mää peale minema ja seal ootma, mis saab sündima. „Peale selle“, ütles õppetaja, „olled sa omma ahnuse himmu pärast, omma tüttart seina jätnud ja kõik sedda rohtu korwist wälja wiskanud, et ennam kulda pididi sisse mahtuma!“

Et naene ükskord omma tütre jälle pididi kätte saama, olli temmal küll üks wäikene troost, — agga seitse aastad odata, olli temma eest, kui pool iggawest aega. Nüüd tullid esmalt need wanna mehhe sõnnad temma meele, kes ütles tedda kõige parremat warra seina jätwad. Temma õppis nüüd ommas hädas ja iggawuses põhjani tundma, et temma omma ahnuse himmuga ülekohhut teinud ja et kuld ja hõbbe mitte kõik murret ja ahhaastust ei wõi ärra wõtta, terwist ja rahhu anda, kuida temma sedda enne olli arwanud.

Temma arwas nüüd omma ja kõige maa ilma warra järrele, et sedda küll otsata palju on; agga siiski on se kõik tühhine selle wastu, kui ta ommast lapsest pididi ilma jama. Temmal olli küll korwi täis rahha, agga last

olli ta selle eest kautanud. „Kes omma last, omma sündimise maad ehk omma usku rahha eest ümber wahhetab, se ei olle mitte wäart, et Maa tedda weel kannab!“ olli allati temma mõtte.

Nenda olli se waene, ehk nüüd rikkas naene allati sureks süddame wallus, kõik need 7 aastad. Ka ei putunud temma omma kääga selle kulla külge, mis temmal korwis seisis. Wimaiks tuli se päew, mil ta lotis last kätte sawad ja jooksis warra hommiku seina üles mää peale, kus alla temma lapsukene olli jätanud ja lotis Summala sure wäe ja helduse peale, et temma laps weel wõib olla. Ta wata! — jubba emalt näggi ta omma armast last koopa ees istuwad ja tukkuvad. Ta olli weel nisamma noor ja priiske, kui siis olli, kui ta mää alla jätanud. Tässakeste istus emma lapse liggi, wõttis tedda sülle andis suud, muljus omma wastu rindu ja nuttis kuumas filma-pisjarad, rõmu pärast ja ütles isienness: „Kaddugu nüüd kõik se rahha, se ei te mulle kahju, et agga mo laps kääs on! Nüüd

ollen ma jälle rikkam, kui mõnni kunninglik
emma ja tahhan omma head Summalat te-
nida, kõige omma ellu aea!"

Oh! kes jõuab ühhe õige emma armastuse,
sõnnad ja weel wähhem temma pallawad ar-
mastuse mõtted diete ärra tunda ja kirja panna.

— Kui ta koeu läks, siis olli se kuld rahha
weel kõik alles kasti sees; ta andis sest ühhe
õsa firriku tarwis ja waestele, mis ülle sedda,
jái temma ommale, mis temma lapse lapsed
wimaks weel parrisid.

Se on nüüd kúl üks wanna jut,
Et naesel olnud kibbe rut

Suurt rahha, rikkust sowida

Ta mõda mägge nusida,

Kust temma sedda rohtu sai,

Kes mää püest rahha tõi,

Mis seitse wanna halli meest

On piddand andma ommast kääst. —

Kui tõssi on, siis olli hea,

Ma siiski sedda jo ei tea,

Ma polle sedda isfi näin'd,

Ei isfi ka seal mää peal káin'd.

Petja pettab petjat.

Üks Saksamaa soldat, nimmega „Kartus“,
kes mitme tembu ja pettuste peale wägga ku-
lus mees olli, olli arru sanud, et üks wanna
juut, kes rahwast paljo pettis ja keeltud kaup-
müüs. Se olli nüüd soldati wastu wend,
et üks teine ka piddi petma ja ehk weel tar-
gew selle peale ollema; agga juut ei tunnud
tedda, ja lotis ka, et taewa al keddagi ei olle,
kes ülle temma mõistuse káib.

Soldat olli tähhele pannud, kus kohtas
juut igga päew omma kástiga seisab ja kaup-
leb; sest ta káis omma kástiga mõda ulitsat.

Ühhel hommikul läks soldat wälja, seäna
kohta, kus juut piddi tullesma. Ei turind ka
kaua, kui juut omma kraamiga seäna tulli.
Kui ta omma kaupa olli lahti wõtnud, astus
soldat ka liggi; agga piddas ommas káes üht-
lase 5 hõbbe rubla tükki, lastis neid kõllinal
teifest peust teise ja watis judi peale, tedda

pealaeast jallatahani ja ütles isä: „On to se, woi ei olle?“ agga nenda, et juut sedda wägga hästi kuulis, ja nenda teggi ja ütles temma mitto korda.

Juut, kedda rahha köllin olli ergus teinud ja need sõnnad kuulnud, nihhutas ennast soldati liggemale, terretas allandlikult ja watas õige terrawaste nende hiilgawa rublade peale, mis ta silmadega olleks ärra neelnud, ja küsis: „Kedda teie otsite, aus herra? Kes ma pean ollema — wõin ma jo olla ikka se õige?“

„Ja, juut!“ kostis soldat, kui ta tedda jälle olli ülemelt alla läbbi waatnud, ütles jälle: „Se on ikka nenda, kui olleksid sinna se, ja siis on jälle nenda, kui ei olleks sa mitte?“

„Noh!“ ütles juut, „üttelge aus herra siis, kes ma pean ollema? — küll ma ollen ehk sesamma, kedda teie otsite. — Ollen ma jo ommeti se wanna juut Itsih!“

„Itsih? Üena tõssi“, kostis soldat, — „se olli se nimmi, kui ma polle eksi lainud? Kui ma agga pean selgeste teadma, et sinna se

olled? Wata, tanna on umbest 8 päewa täis, kui sa mulle siinsammas paikas wiis rubla laenafid.“

„Se on tõssi!“ kostis juut ruttu, — „küll tunneb herra mind nüüd jälle, ja se on mul hea meel, et ma näen, et herra üks aus mees on!“ — Muidugi on tanna 8 päewa täis, kui ma siin herrale 5 rubla ollen andnud ja se on hea ja mõnnus, et herra ärra maksab, mis laenatud on.“

„Jah juut! nüüd ma näen küll, et sinna se õige Juut olled. Säh, siin on sinna 5 rubla, ja weel mõnned koppikad kassud seina jure.“ Ja nenda lugges soldat need 5 rubla temma kätte. Juut wõttis rõmuga rahha wästo, pistis tasku ja tahtis ärra minna; agga soldat piddas tedda kinni ja ütles: „Ei ei! sõbber!“ pea kinni, nenda ei wõi se olla. Sinna olled omma rahha kätte sanud, agga nüüd anna ka minnu tasku-uur taggasi, mis ma sulle pandiks andsin?“

„Mis uur?“ küsis juut, — Summala imme! minna ei tea jo urist middagi?

„Mis?“ hüdis soldat wihhaga, kas sa ei tahha urist ühtegi teada, mis ma sulle andsin?“

„Summal peab mind nuhtlema!“ kostis juut „kui herra on mulle uri pandiks andnud. Ma ollen jo selle rahha ilma pandita laenanud!“

Selle kisa peale jooksid palju rahwast koku ja jäid seisma, sedda asja pealt watama, kuidas need mõlemad waidlesid. Soldat pöris ennast rahwa pole ja ütles: „Wadake, armsad innimesed! siin tahhab wanna juut mind petta ja aeab walleks, et ma mitte taskuri polle temma kätte andnud, ja sedda ei woi jo temma lastegagi tehha, et Juut soldatile 5 rubla ilma pandita ulitsa peal laenab!“

„Ja jah! se ei wõi olla“, hüdsid keik ümber seisjad, „sedda ei te üks juut mitte. Se juut on rikkas mees ja tahhab waeft soldati petta! Juut wabbandas, mis ta wois, et ta uri ei olle näinud, agga kes tedda uskus, waid iggamees arwas, et jut ilma pandita soldatile rahha ei wõinud anda ja kästisid juti wangi panna, et ta peab uri wälja saatma. Juut sai finni tirritud ja wangi pandud, kus ta

pidi tunnistama, et uur temma käes on. Juut tunnistas küll, et soldat need 5 rubla olli ärramaksnud, urist ei tahtnud temma teadagi. Nüüd küsis kohhus ka teiste käest, kes soldati wiimisel aeal uriga näinud, kas temmal uri olnud, ehk mitte. Teised soldatid, kes temma nõus ollid, andsid tunnistust, et wanna Itsih sü alla jäi. Juut pidi ühe hea uri taggasi andma, ja et ta nenda petta tahtnud, weel raske rahha trahwi alla langes.

Need 5 rubla, mis juut soldati käest omma ahnuse himmuga, kui laenatud wastu wõttis, tullid temmale sadda rubla maksma!

Küll on se teada ammu,
Et ilmlik ahne himmu
Sind sagedaste pettab
Ja saddakordse wõttab,
Kust kassu lootsid sada;
Läsf' digus keigil' jääda. —
Mis polle sinnu omma,
Sest ärra püa sinna
Maailma tühja warra,
Se teeb sul wimaks kārra,

Ta polle siis ka imme,
Kui kaännad petja nimme,
Mis wargusega káinud,
Siis on so auu keik láinud!!

Kiwwi saar.

Some merre lahhes seisab üks saar, mis suurde kiwwidega kaetud on. Ühtegi ellawat hinge ei olle sealt saare pealt leida, muud kui mõnni rohukõrreke, mis kiwwide wahhelt waewaga ennast ülesaeanud.

Mitme aastade eest taggasi, láks üks laew seal randa, nenda et kóik se laewa táis laenede roaks sai. Matrused katsusid ennast weel ühhe suure padiga merre háddast peásta ja maale sõuda; said agga ühhest surest lainest ümber wiisatud ja merrepõhja maetud. Kaptein üksi peásis omma abbikasa, laste ja ühhe jau omma warrandusega, laua tükfide peal elluga selle tühja kiwwi saare peale, kus ta

mõnne mõdaminneja laewaga lootis jälle är-rapeáswat.

Agga ilma asjata olli nende waeste õnnetumate otus ja lotus! Mitte ühte ainust laewa ei láinud sealt mõda, ja ilmaasjata olli keik nende hádda appikarjumine ja peasmine, sest hirmsast nálja surmast! Proua ja lapsed nõrkesid pea nálja kátte árra; agga kes jõuab selle waese õnnetuma isä kurbdust ja süddamewallu ülesse panna, mis ta neid mahhamattes tundis? olgu se rákimata! — Siis panni ta ka selle rahhawarranduse, mis ta enesega laewa pealt liggi olli wõtnud ja mis temmal nüüd usna ilmaasjata, náitis ollewad, ühhe kiwwi alla ja kirjutas sellesamma peale kriidiga omma õnnetust lühhidelt üles, kus ta ka sedda pallus, et temma rahha waestele árrajaggada ja temma ommafside hingede eest palluda.

Kaua aega párrast sedda, leidsid kallamehed selle õnnetuma mehhe surnu kehha sealt tühja saare pealt, kelle pea kiwwi peale toetatud ja kus peal ka üks poolkustunud kirri

nähha olli. Kallamehhed otšisid ka teised sur-
nokehhad ja ka sedda rahha üles ja wiisid
kõik ühhe lähhema kirrikõppetaja jure, Soo-
memaale, kes neid ausaste ja ühhe halleda
haua kõnnepiddamisega mahhamattis ja kirriko
kõggodusega nende eest palwed teggi. Surem
jaggo sest rahhast, sai kõik waestele ärrajag-
gatud ja wähhema jaoga ostis õppetaja sedda
kirowisaart nende õnnetumate mälleštuseks,
kallapuudjatele ärra priiks.

Niüüd puab iggaüks, kes agga tahhab, seal
saare peal ilma mingisugguse maksuta, kalso.

Kül õnnetus meil teadmata,
Ja tulleb ilma oot'mata;
Kas olled maa ehk merre peal,
On ükskõik, kuidas juhtub seal.
Sepärast olle walmis sa,
Kui tulleb surm sind kutsuma,
Et wõid siis julgest lahkuda
Ja taewa rõmu lota ka.

Sutto jätkud.

„Mõtlet ommeti, Hans, kui targad mõnned
peawad ollema,“ ütles Peter omma naabrile;
— „nemmad teawad päewa ja kuu-warjuta-
mist jubba kaugele ette ärra üttelda!“ —
„Oh, mis tarkus se siis on?“ wastas Hans;
— „nemmad loewad sedda jo Kalendrist.“

Üks foolmeister ütles omma foolipoisi
wasto: „Kule Mart, kui so isä figgu tap-
pab, siis ärgo unnuštago ta mitte ka mind
ärra!“ —

Ühhes maeas juhtus kord, et emmal ja
tütrel korraga noort suggu juhtus ollema,
kus selle esimese ruttuga mõllemad wääksud
ühte kätki said wiisatud; sest kegi ei teadnud
üttelda, kumb onnu ja kumbas de-poeg piddi
ollema.

Üks naene, kes peale pool õõd omma last,
kes ühte puhku karjus, olli figutanud, ärra-
tas omma meest, kes rahholist maggas, et
temma tedda ka nattuke figutaks, üteldes:
„Temma on jo seddasamma jaggo sinno, mis
ta minno laps on.“ — „Sull' on õigus“,
vastas mees, ennast teise külje peale pöördes;
„olled sa omma jaggo figutanud, siis lassen
minna omma jaggo tedda karjuda!“ —

„Aulik härra! mis te' teete siin wäljas
pimmedas ulitsa peal, omma maea ees?“ küs-
sis üks mõdaminneja ühhe saksa kääst, kes
wäljaltpoolt omma toa hakenast sisse watas.
— „Ma watan, kas ma foddus ollen,“ was-
tas härra. „Ma ollen wiist wälja lainud,
sest et mo kambriis polle tuld ühti nähha!“
